

İÇİNDEKİLER

Önsöz/9

BÖLÜM I

İnsaniliğe Dair/11

BÖLÜM II

Erkek İşi Aile/21

BÖLÜM III

Sağlık ve Güzellik/33

BÖLÜM IV

Erkekler ve Sanat/47

BÖLÜM V

Eril Edebiyat/57

BÖLÜM VI

Oyun ve Spor/69

BÖLÜM VII

Etik ve Din/81

BÖLÜM VIII

Eğitim/91

BÖLÜM IX

“Toplum” ve “Moda”/101

BÖLÜM X

Hukuk ve Hükümet/109

BÖLÜM XI

Suç ve Ceza/117

BÖLÜM XII

Siyaset ve Savaş/125

BÖLÜM XIII

Endüstri ve Ekonomi/135

BÖLÜM XIV

İnsan Dünyası/145

Dizin/155

*Bu kitap Lester Frank Ward'a saygı, sevgi
ve minnetle adanmıştır.*

*Ward, bir sosyolog ve hümanist, dünyanın en harika
insanlarından biri. Toplumun doğası ve süreci hakkındaki yeni bir
anlayışı, engin bilgisine ve öngörü gücüne borçlu olduğumuz yaratıcı
bir düşünür. Ve özellikle tüm kadınların, Jinekosentrik Yaşam Teorisi
sebebiyle gurur ve şükran duyduğu bir insan. Evrim teorisinden bu
yana insanlık için bu kadar önemli bir şey ileri sürülmedi ve kadınlar
için bu kadar önemli bir şey dünyaya sunulmadı.*

— Charlotte Perkins Gilman
1911, New York

ÖNSÖZ

Bu kitabın atıfta bulunduğu temel olguları incelemek isteyenler Lester F. Ward'ın *Pure Sociology* kitabının "The Phylogenetic Forces" başlıklı bölümünü inceleyebilir. İlgili kitapta Androsentrik Yaşam Teorisi, Jinekosenrik Yaşam Teorisi ile epeyce tanımlanıyor ve karşılaştırılıyor. Jinekosenrik teorinin, günümüz biyologlarının çoğu tarafından tartışılıyor olması, kitabı okuyan ve insan zihninin doğasına aşına olan kimseye şaşkıncı gelmeyecektir. Tüm yeni bilimsel keşiflerin evrensel olarak kabulü yavaştır ve cinsiyetlerin birbirleriyle ve toplumla ilişkilerine dair böylesine eksiksiz bir tutum değişikliğini içeren, tarihsel gelenekleri bu kadar alt üst eden herhangi bir şeyin yaygın inançta hızlı bir ilerleme kaydetmesi beklenemez. Gerçeklerin kabul edilmesi konusunda zamana, çalışmaya ve deneyime güvenilebilir.

Jinekosenrik teorinin doğru olduğunu varsayarsak –dişi ırk tipidir ve erkek başlangıçta sadece bir cinsiyet tipidir, daha sonra dişi ile eşitliğe ulaşır ve insan ırkında önemli bir tarihsel dönem boyunca onun efendisi olur– ilgili çalışma, erkeğin eşi görülmemiş egemenliğinin insani gelişimimiz üzerindeki etkisine dair bir dizi çalışma sunar ve bunun hiçbir şekilde saf bir iyilik olmadığını gösterir.

Hiç ayak basılmamış bir alanda, hataların ortaya çıkması ve söz konusu muazzam adaletsizlik göz önüne alındığında, kimi zaman bazı düşmanlıkların görülebilmesi doğal olarak muhtemeldir; ancak herhangi bir erkek böyle bir hatadan veya duygudan dolayı rahatsız olursa, kadınlar hakkında yazılmış binlerce kitaptan birkaçını incelemesine imkân sağlayın.

Erkekler, modern zihinlere yönelik besbelli bir saldırganlık ve sahtekârlıkla, kadınlara her zaman dişi muamelesi yaparak kadınlar

hakkında bir sürü şey yazdı. Bu kitap, erkekleri insani niteliklerinin aksine eril olarak ele alır fakat kadınları birer dişi olarak görerek bulunulan tacizlere ve yapılan küçümsemelere bir an bile yaklaşmaz.

Bu çalışma, günümüzde erkeklere, insani gelişimde kadınlara göre yüksek bir üstünlük tanımakta, ancak bu üstünlüğün cinsiyete değil insanlığa ait bir ayrım olduğunu ve insani güçlerini kullandıkları takdirde kadınlara da tamamen açık olduğunu göstermektedir.

İnsanlık ve erillik arasında ayrım yapmayı öğrendiğimizde, onurlandırılmayı hak edenleri onurlandıracamız.

BÖLÜM I

İNSANILIĞE DAİR

Masumane bir biçimde koyunlardan başlayalım. Koyun hepimizin aşına olduğu bir hayvan. Öyle ki dini imgelerde sıklıkla kullanılır, ressamların ortak konusu, mutat beslenme düzeninin temel bir unsuru, giysiler için temel hammaddelerden biri ve ayrıca çekingenlik ve budalalık için gündelik bir temsildir.

Koyunlar bazen otlaklarda bir korku nesnesidir de zira aynı anda birden fazla yerde otlanarak çimen, çalı ve ormanı yok ederler. Ayrıca koyun gütmeye işi de genellikle akıl sağlığını yitirme ile sonuçlanır. Çünkü çoban geniş düzlüklerde yapayalnız ve güttüğü koyunlar görünüş ve davranışlarıyla tekdüzedir.

Şairler koyunların küçük olanlarını yani neşeyle zıplayan kuzuları tercih eder. Fakat defalarca hepimizin “koyun gibi” tasvir edildiği ve koyunun sürüden ayrılma temayülüne vurgu yapıldığı ilahiler müstesna.

Bilimsel düşünen bir zihin için koyunların dizilimi, yani otomatik bir taklit ile her birinin bir diğerini takip etmesi ayrıcalıklı olarak dikkat çeker. Bizlere içgüdü diye söylenen bu durum sadece liderin ne zaman, nerede ve nasıl atlanacağını görebildiği dar kayalıklar üzerinde, sarp yarlar, uçurumlar boyunca, birden çıkan rampalar ve köşeler etrafında yıllardır sürdürülen yabani kalabalık yarışlar ile geliştirilmiştir. Eğer arkadan gelenler tam da liderin yaptığı gibi atlarsa, hayatta kalır. Fakat bağımsız bir kararı uygulamak için dururlarsa, kovulur ve telef olurlar. Yiten hem kendileridir hem de kararları.

Koyunlar üzerine düşündüğümüzde tüm bunlar ve çok daha fazlası akla gelmekte. Koyunlar aynı zamanda marya (dişi koyun) ve koçtur. Ee ne olmuş yani? Tüm bu söylenenler çoğunluğun bildiği

üzere et, yün ve budalalıktan müteşekkil mülayim bir hayvan olan genus *Ovis* yani koyun hakkında. Çoban köpeklerini (ve dişi çoban köpeklerini), çobanları (ve kadın çobanları), koyun yiyen Yeni Zelandalı vahşi kea kuşunu (ve dişi kea kuşunu) düşünürsek, hepsi de koyunları dişi ve erkek ayırt etmeksizin güder, korur veya yer. Eti, yünü, diğer genel nitelikleri göz önünde bulundurulduğunda koyunun sadece koyunluğunu düşünür, dişiliğini veya erkekliliğini pek de düşünmeyiz. Bu durum küçükbaş veya büyükbaş, kedigil, köpekgil veya atgil söz konusu olduğunda da belirli bir hayvan türünü diğerinden ayırt ederken gayet geçerli ve bu hayvanların cinsiyetlerinden bağımsızdır.

Koyunlarımıza geri dönersek, erkeğinin nitelik bakımından farklı oluşunu ele almadan geçmek olmaz. Koyunun erkeği kavgaya daha yatkın. Yere pençesi ile vurup gürültü çıkarır ve toslama eğilimindedir. Aynı durum Keçi Bey için de geçerli. Ve elbette Bufalo Bey, Geyik Bey ve Antilop Bey için de. Düşmana pervasızca atlamak –ve buna ek olarak ha deyince düşman bir bey buluvermek– konusundaki bu eğilim genus *Ovis* olarak koyun türüne özgü bir durum değil, sadece boynuzlu olanlar yani erkek koyunlar için geçerlidir.

“İşlev organdan önce gelir” kaidesi uyarınca, geçmişini anımsamak için evrimin uzun izleğine bir bakış atıp ve erkeğin saldırgan ruhundan doğan –tutkulu ve sürekli– toslama eyleminin tek başına nasıl da boynuzları ürettiğini görebiliriz!

Öte yandan dişi koyun, yavrularına sevgi gösterir ve bakar, süt içirir ve onları korumaya çabalar. Aynı durum Keçi Hanım için de geçerli. Ve elbette Bufalo Hanım ve diğer hanımlar için de. Bu annelik iç güdüsünün genus *Ovis* olarak koyun türü için geçerli olmadığı, sadece dişi koyunlar için geçerli olduğu açıktır.

Memeli bir hayvan olmamasına rağmen kuşlar bile benzer anne sevgisi ve anne bakımını vermektedir. Öte yandan erkek kuşlar toslamasa bile gagaları, kanatları ve mahmuzları ile dövüşmekten geri durmaz. Bu çekişme gösteriş ile daha da etkili hâle gelir. Memnun etme arzu ve ihtiyacı, dişinin teveccühünü garantilemesi yönündeki elzem gereklilik, erkek kuşun bir kelebek gibi serpilmesine